

бюджету і негативно позначається на фінансуванні видаткової частини бюджету. Це зумовлює необхідність запровадження нових рішень для стабілізації системи державних фінансів.

Одним з напрямів вдосконалення податкової політики є зменшення масштабу використання бюджетних інструментів підтримки економічної діяльності на користь податкових інструментів. У середньостроковій перспективі необхідно зробити акцент на розвитку податкових інструментів, зокрема недискримінаційного надання податкових пільг і стимулів для реалізації напрямів економічної діяльності, які узгоджуються із пріоритетами економічної політики держави (наприклад, активізація інвестиційно-інноваційної діяльності, підвищення енерго - ефективності економіки та екологічності продукції, розвиток малого бізнесу тощо).

Не менш важливим напрямком податкової політики є розширення фінансової бази місцевих органів влади. Варто продовжити бюджетну реформу й передати місцевим бюджетам додаткові джерела доходів. Необхідними заходами мають стати: закріплення за місцевими бюджетами частини надходжень від податку на прибуток підприємств; розширення джерел кошика доходів.

Стратегічні пріоритети та заходи реформування податкової системи України мають бути наступні: 1. *Посилення сприятливості податкової політики для бізнесу*, 2. *Посилення соціальної справедливості податкової системи*, 3. *Підвищення фіскальної ефективності податкової системи має бути адекватним темпу економічного зростання та відбуватися без посилення фіскального навантаження на доходи незаможних верств населення й діяльність високотехнологічних галузей економіки*.

Податкова система України на сьогодні повною мірою не може забезпечити реалізацію цілей та прав як державної політики, так і платників податків. Цілий ряд недоліків, які були допущені при створенні системи оподаткування, призвели до того, що податки не можуть повноцінно виконувати свої основні функції, а саме фіскальну, соціальну та регулюючу. Сфера матеріального виробництва практично пригнічена податками, що приводить до скорочення оподатковуваних оборотів, а отже, до зменшення бюджетних надходжень. У результаті діюча податкова система не стимулює виробництво, а спричиняє його скороченню, звідси дохідна частина бюджету майже не поповнюється.

Новітня податкова система має, по-перше, сприяти розвитку підприємницької діяльності; по-друге, бути соціально справедливою, що дасть змогу зменшити розрив у рівнях доходів між різними верствами населення й забезпечити довіру з боку громадян до державних інституцій загалом; по-третє, забезпечувати обсяг доходів до бюджету, необхідний для реалізації її функцій.

При створенні системи оподаткування України не було повною мірою враховано теоретико-практичні принципи справляння податків, які формувались на основі міжнародного багатовікового досвіду, що й є найголовнішою проблемою податкової системи країни. Необхідно постійно слідкувати за змінами міжнародних принципів у сфері оподаткування та перевіряти на відповідність діючу податкову систему України побудови оподаткування відповідно до таких принципів.

ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Масіна Л.О.

*Старший викладач кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (Одеса, Україна)*

Буслаєва Г.В.

*Старший викладач кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (Одеса, Україна)*

Рябохлист А.В.

Студент

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (Одеса, Україна)

В сучасних умовах розвитку ринкових відносин суб'єкти господарювання все більше потребують надання професійних аудиторських послуг.

Тому актуальною на сьогодні є проблема забезпечення якості роботи аудиторів.

Якісною визнається аудиторська послуга, яка надається з дотриманням законодавчих і нормативних вимог, що регулюють аудиторську діяльність, та задовольняє потреби користувачів.

Контроль якості – це політика та процедури, прийняті аудиторською фірмою, що призначені надати їй обґрунтовану впевненість в тому, що фірма та її персонал дотримуються професійних стандартів та нормативно – правових вимог і що висновки, надані фірмою чи партнерами із завдання є відповідними за даних обставин.

В Україні система контролю якості тільки на шляху становлення й направлення на те, щоб задовольнити повноту дотримання стандартів аудиту та норм професійної етики аудиторів при кожному завданні, коли контроль якості створюється для всієї аудиторської фірми й застосовується до кожного індивідуального зобов'язання.

Аудиторська палата України (АПУ) за останні роки ухвалила цілий пакет нормативних документів з питань контролю за якістю аудиторських послуг: Положення про здійснення зовнішніх перевірок якості аудиторських послуг в Україні, затверджене рішенням АПУ від 26.05.2005 р. № 149/52; Положення з національної практики контролю якості аудиторських послуг 1 «Організація аудиторськими фірмами та аудиторами системи контролю якості аудиторських послуг», затверджене рішенням АПУ від 27.09.2007 р. №182/4; Положення про зовнішні перевірки системи контролю якості аудиторських послуг, затверджене рішенням АПУ від 30.10.2014 р. № 302/9 та інші.

Контроль якості аудиторських послуг залежно від суб'єкта здійснення поділяється на внутрішній, що забезпечують аудитори та аудиторські фірми, та зовнішній, що передбачає постійний нагляд за діяльністю аудиторів та аудиторських фірм.

Як зазначає Н.Г. Кондрашова, внутрішній контроль якості аудиторської діяльності - це сукупність спеціальних дій і процедур з перевірки різних сторін діяльності та управління для виявлення відхилень, порушень і вироблення коригувальних управлінських впливів з метою забезпечення якості аудиторських послуг та задоволення потреб всіх зацікавлених сторін.

Внутрішній контроль якості повинен бути організований безпосередньо самими суб'єктами аудиторської діяльності та включає контроль якості розробленої внутрішньо-фірмової політики та контроль якості виконання відповідних процедур при проведенні аудиту конкретного замовника.

Нормативно-правовим забезпеченням для створення та функціонування внутрішньо-фірмової системи контролю якості за наданими послугами є Міжнародний стандарт аудиту 220 «Контроль якості аудиту фінансової звітності» (МСА 220) та Міжнародний стандарт контролю якості 1 «Контроль якості для фірм, що виконують аудити та огляди фінансової звітності, а також інші завдання з надання впевненості і супутні послуги» (МСКЯ 1).

Відповідно до МСКЯ 1 система контролю якості аудиторських послуг має складатися з таких елементів: а) відповідальність керівництва за організацію контролю якості на фірмі; б) етичні вимоги; в) прийняття завдання та продовження співпраці з клієнтом, і виконання специфічних завдань; г) людські ресурси; г) виконання завдання; д) моніторинг. Усі елементи контролю якості взаємозалежні. Щодо кожного з наведених елементів мають бути встановлені політика та процедури контролю якості.

В.Є. Козак, А.А. Пономарьов зазначають, що складовими системи внутрішнього контролю якості є: 1) зобов'язання керівництва аудиторської фірми стосовно забезпечення якості діяльності аудиторської фірми, 2) етичні вимоги; 3) незалежність; 4) кадрова робота. Цілі й процедури внутрішнього контролю залежать від двох груп чинників, які безпосередньо впливають на методи та процедури контролю і обсяг робочої документації аудитора. Перша група чинників пов'язана з обсягом, характером діяльності, територіальним розташуванням і організаційною структурою економічного суб'єкта. Друга із співвідношенням витрат і вигод від створення та здійснення внутрішньо-фірмового аудиторського контролю.

Аудиторські фірми та аудитори повинні розробити та впровадити в свою практику таку систему контролю якості, яка б забезпечувала обґрунтовану впевненість у тому, що сама фірма та аудитор діють відповідно МСА, Кодексу етики професійних бухгалтерів та законодавчих та нормативних вимог, що регулюють аудиторську діяльність, а висновки, що надаються аудиторською фірмою та аудитором, відповідають умовам завдання.

У 2007 році АПУ була впроваджена вимога щодо обов'язкової зовнішньої перевірки системи контролю якості аудиторських послуг усіх суб'єктів аудиторської діяльності, включених до Реєстру аудиторських фірм та аудиторів. Згаданий механізм постав ефективним інструментом контролю за якістю аудиторських послуг. Функцію з контролю за діяльністю аудиторів та аудиторських фірм згідно Закону «Про аудиторську діяльність» доручено виконувати незалежному органу – АПУ, у складі якої створено Комітет з контролю за якістю аудиторських послуг.

З метою контролю якості аудиторських послуг АПУ організовує: проведення зовнішніх перевірок систем контролю якості аудиторських послуг; моніторинг з питань контролю аудиторських послуг; застосування додаткових процедур із забезпечення контролю якості та дисциплінарних заходів за наслідками контролю; інформування суспільстві про функціонування системи контролю якості аудиторських послуг в Україні.

Новостворені аудиторські фірми та аудитори, які розпочинають діяльність фізичної особи – підприємця, а також аудиторські фірми та аудитори, які не надавали до 01.01.2014 р. послуги з обов'язкового аудиту та/або до 01.01.2016 р. – не виконували інших завдань з надання впевненості, і мають наміри надавати за періоди з 01.01.2014 р. послуги з обов'язкового аудиту та/або з 01.01.2016 р. – з виконання інших завдань із надання впевненості, до початку надання таких послуг мають отримати підтвердження АПУ відповідності системи контролю якості аудиторських послуг вимогам Положення з національної практики контролю якості аудиторських послуг за винятком елемента «Виконання завдання». Строк чинності Свідоцтва про відповідність системи контролю якості, отриманих такими аудиторськими фірмами та аудиторами, становить два роки.

Перевірки суб'єктів аудиторської діяльності проводяться групою із перевірки, яка направлена АПУ на їх проведення відповідно до Плану зовнішніх перевірок системи контролю якості, затвердженому АПУ. Позапланово за поданням Комісії АПУ та за рішенням АПУ можуть бути перевірені суб'єкти аудиторської діяльності за наслідками моніторингу, який здійснюється Комісіями АПУ відповідно до Положення про моніторинг. План перевірок деталізується Комітетом з контролю за якістю аудиторських послуг у кварталні плани, які погоджуються Комісії АПУ з контролю якості та професійної етики.

Система зовнішніх перевірок якості повинна забезпечувати отримання достатньої впевненості в тому, що аудиторська фірма має належну систему контролю якості діяльності; фірма дотримувалася професійних стандартів, законодавчих та нормативних вимог при проведенні аудиту фінансової звітності та виконанні інших аудиторських послуг.

Залежно від наявності у суб'єкта аудиторської діяльності впровадженої системи контролю якості та ступеня її відповідності професійним стандартам АПУ приймає рішення про визнання суб'єкта аудиторської діяльності таким, що пройшов або не пройшов перевірку системи контролю якості аудиторських послуг. У разі визнання суб'єкта аудиторської діяльності таким, що пройшов перевірку системи контролю якості аудиторських послуг, АПУ видає йому Свідоцтво про відповідність системи контролю якості, строк чинності якого становить п'ять років, починаючи з року, наступного за роком, у якому проведено перевірку.

З метою формулювання загального висновку за результатами зовнішнього перевірки якості повинні бути розроблені і опубліковані належні критерії визначення можливості вважати загальні результати зовнішньої перевірки якості задовільними. Н.М. Проскуріна та В.П. Коваленко наводять низку критеріїв, які формуються замовником аудиторських послуг з метою отримання якості останніх, до яких вітчизняні замовники аудиту зазвичай відносять: унеможливлення (після аудиторської перевірки) стягування із суб'єкта господарювання штрафних санкцій з боку контролюючих органів; виявлення аудиторами великої кількості помилок чи будь-яких інших невідповідностей, викривлень не тільки на рівні організації та ведення обліку і звітності, а й у фінансово-господарській діяльності у цілому; оцінка відповідності знань та ефективності роботи управлінського персоналу; викриття фактів шахрайства з боку персоналу; повна конфіденційність щодо виявлених недоліків або невідповідностей у роботі замовника і його управлінського персоналу; захист інтересів замовника у судових органах. При цьому є можливість певного конфлікту інтересів між власниками та найманим управлінським персоналом, між суб'єктом господарювання і суспільством, що не може не вплинути на аудитора.

Можна погодитись з Н.М. Проскуріною та В.П. Коваленко щодо доцільності внесення до Положення про зовнішні перевірки ряду доповнень, які б враховували відгуки й оцінку клієнтів щодо якості наданих аудиторських послуг конкретною аудиторською фірмою. Зібрати такі відгуки можна, наприклад, шляхом анкетування, під час якого були б протестовані якісні характеристики проведеного аудиту.

О.Г. Михайленко пропонує застосувати такі критерії системи якості аудиту: організаційні критерії якості, які б визначали рівень дотримання законодавства в частині заснування та організації контролю в сфері аудиторської діяльності; професійно-етичні критерії, оскільки кожен об'єкт зовнішнього контролю має власне кадрове забезпечення, яке є основою високого рівня наданих послуг; методичні критерії, пов'язані з рівнем методичного забезпечення аудиту, наявністю розроблених за затверджених внутрішніх стандартів, нормативів контролю, методик проведення аудиту, робочих та інших документів; матеріально-технічні критерії, до яких відноситься забезпечення матеріально-технічними і фінансовими ресурсами, наявність інфраструктури комунікацій та каналів зв'язку, інформаційних ресурсів.

На сьогодні є потреба зближення національного законодавства з питань аудиторської діяльності до законодавства ЄС, в тому числі до Директиви 2014/56/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 квітня 2014 р., що вносить зміни до Директиви 2006/43/ЄС про обов'язковий аудит річних звітів та консолідованих звітів, та Регламенту (ЄС) № 537/2014 Європейського Парламенту та Ради від 16 квітня 2014 р. щодо конкретних вимог стосовно обов'язкового аудиту суб'єктів господарювання, що викликають суспільний інтерес.

Така адаптація законодавства України у сфері аудиту спрямована на впровадженні на загальноєвропейських принципах суспільного нагляду за аудиторською діяльністю та системи забезпечення якості аудиторських послуг, що надасть можливість покращити рівень якості аудиторських послуг, підняти рівень довіри суспільства до професії, визнати аудиторів України у країнах ЄС.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ПДВ

Побережець О.В.

Кандидат економічних наук, доцент

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (Одеса, Україна)

Реформування системи оподаткування в Україні проходить в декілька етапів, кожен з яких пов'язаний зі змінами та доповненнями діючого законодавства.

У 2015 року набули чинності окремі зміни до Податкового кодексу України, які стосуються деяких питань щодо електронного адміністрування порядку нарахування та сплати окремих податків та платежів. Найбільшу цікавість у платників податків викликає порядок нарахування та сплати податку на додану вартість.

Перше півріччя 2015 року пов'язане з поступовим введенням в дію системи електронного адміністрування ПДВ. Платники податку звикають до оформлення електронних податкових накладних, а також розрахунків коригування в Електронному реєстрі податкових накладних.

Проблеми впровадження системи електронного адміністрування ПДВ детально не досліджувалися у вітчизняних працях у зв'язку з новизною даного явища, проте питання адміністрування в цілому та певних податків були об'єктом дослідження таких науковців, як В.Б. Авер'янов, Р.А. Калюжний, Д.М. Притика, Є.І. Масленніков, В.М. Попович, О.П. Рябченко, Л.А. Савченко та інші.

З 1 лютого 2015 платники ПДВ за підсумками звітного періоду у відповідності до податкових декларацій самостійно не розраховуються з бюджетом. Це роблять податкові органи з електронних ПДВ - рахунків кожного платника.

Внесені у Податковий кодекс зміни визначають механізм відкриття та закриття рахунків у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, особливості складення податкових накладних та розрахунків коригування кількісних і вартісних показників до податкових накладних у такій системі, а також механізм проведення розрахунків з бюджетом з використанням зазначених рахунків.